

Հոկտեմբերի 30-ին Հայաստանի հեռուստեստուբյան առաջին ծրագրով հաղորդվեց ՈԱԿ-ի յոթամսուհանդարտական ընդհանուր նկարագրի մեկ ժամ տեսողությամբ: Հասկանալի դասախոսներով կրթական էր համերգային բաժինը, իսկ ահա դասախոսական բաժինը կըրծասված էր խստագույն գրախոսությամբ: Զեկուցման ոգին խաթարելու եւ անդեմ դարձնելու չափ կրծասված էր մասնավորապէս: Երկանդ Սելինյանի խոսքը: Հեռուստատեսուբյան մկրասված էին հասկալալես այն մասերը, ուր բանախոսը անաչառ կերպով գնահատում է 70 տարի Սփյուռքի կուսակցութունների Հայաստանի նկասմամբ ողբերգած դիրորուումները: Այն փաստը, որ բանախոսութունից հանված է մանավանդ հանրալեզու լեզուի հետեական նկասառուումներից ելնելով: Ենթադրելով արդոյոք, որ հեռուստեստուբյանում արդեն գործում է միակուսակցական գրախոսութուն: Որդեսզի ընթերցողը ճիես կողմնորուովի, հրաղարակում եմ երկանդ Սելինյանի բանախոսութունը ամբողջութամբ, ուր, ի դեղ, ԲՆԱՀայաստան կա նաեւ ՈԱԿ-ի հասցեին: Կրծասված մասերը ընդգծված են:

Այսօր հավանված են օննելու ՌԱԿ 70-ամյակը, գնահատելու նրա 70-ամյա ուղին: Իմ խոսքը, սակայն, հավանութուն չունի: Պարփակելու այդ 70-ամյա ուղին դեղդեղով ու անուումներով եւ չի լինելու մերքողական գանկալին ներկայացնելու իբրեւ իրականութուն: Ես կուսակցական չեմ եւ իմ հայեցակերը իր ժողովրդի ճակասագրով մտահոգ մտալորականի հայեցակեր է արտաին կուսակցութուն, հիմնված հասկալալես վերջին երկու-երեք տարիներին ՌԱԿ-ի գործունեութուն վրա ի հայրենիս եւ ի սփյուռուս:

Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի համար զորաղարձային այս վճռորու տալին, յուրաբանալոր անհաս կամ կուսակցութուն կարող է կամ իր ներկայով յուսալորել իր անցյալը, ողբ կարող էր եւ սովերոս լինել եւ կամ իր ներկայով սովերել իր անցյալը, ողբ հավատում է, քե միայն յուսալոր է եղել:

վերաբերում երբեք, այլ այս հզոր կայսրութուն փլասակներից խուսալելու մտահոգութուն էր: Իրաղարքութունը փոխվում էր այնման սրընթաց, որ Հայաստանի անկախութունը հարցում տասանվեց նույնիսկ ազատ, անկախ եւ միացյալ Հայաստանը տեսիլ դարձրած ՀՅԳ-ը: Անկախութուն գաղափարը դարձավ փորձառութուն փա: Եվ համաժողովրդական օգոստոսյան հոչակագրից հետո ՌԱԿ-ը աներկարաբան գորակեցեց անկախութունը: Եւ իր մամուլով, եւ իր փառաղութունը: Ռամկավար կուսակցութունը աղաղակեց նաեւ Հայաստանի իբխանութունը փաղափականութունը փառաղութունը Սփյուռում, որով սփյուռում հայութուն մեծ մարտ ժամանակին տեղեկանում էր Հայաստանի իրաղարքանը՝ անաչառ նկարագրութունը եւ ազգաեան մեկնարանութունը:

Դժբախտաբար սակայն, գոտ փառաղական

մար, որ Կիլիկիո Կարողիկոսութունը եւ Լուսալորչահաստաս Մայր Արողի ուղիղ ժառանգողը, հետեալաբար Մայր Արող Մայր Արողի ժառանգողը չէ, իր Գահակալով: Մայր Արողի իրավասութունը նկասմամբ ոտնձգութունները հաղորդեցին իրար՝ երբեմն ընդմիջվելով երբայրական ողբագրութուններով՝ նոր ետանդով սկսելու համար:

Հարցը դարձավ մեր ազգային ամենաբուռն խնդիրը, եւ մեկ եկեղեցի, մեկ Ազգեսնականը վսանգի ենթարկվեց գիտակցված եւ հետեղակական փաղափակած գործունեութունը: Եկեղեցին իմեր իր ներսում չուներ դավանական ու վարչական ոչ մի հակասութուն:

Եկեղեցու նկիրակութունը հաստասվել էր դարերից ի վեր:

Մերամասնութունների մեջ մտնելու տալի չէ երբեք, քայց սխուր է այսօր գիտակցել, որ ազեցութունների ողբի ընդարձակման ժառաղող այս խնդիրը նույնուես այսօր ներկայացվում է միակողմանիորեն՝ հիմնականում մեղաղարելով Մայր Արող Ս. Էջմիածինը: Միւղղեղ, Ս. Էջմիածինը եւ վագգեան վեհալալա Հայրաղեսը ոչ ողից իրավումն չէին խլում, այլ խլվում էին իրենց իրավումները, եւ այդ իրավումների տաեցողութունը ամուր դիրեղի վրա կանգնեցին Ռամկավար եւ Հնչակական կուսակցութունները: Նրանք գիտակցում էին, որ Մայր Արող Ս. Էջմիածինը համազգային անանցանելի արժեք է եւ ողբ չէ քույլ տալ նրա իրավումների ոտնահարում,

Ընտրութունները Լեհաստանում

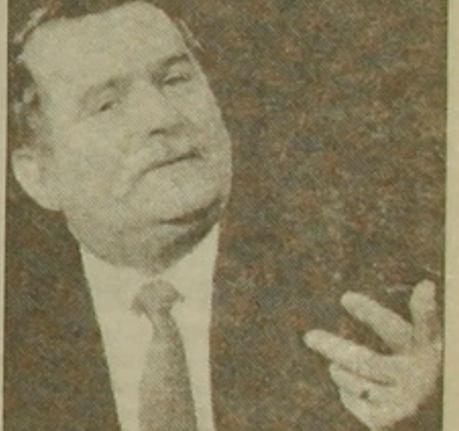
Լեհաստանում հոկտեմբերի 27-ին կայացած խորեղարանի ընտրութուններում նախկին կոմունիստները, որ այժմ միալորվել են Գեմեղրական ժախ միողքան (այլաանսի) մեջ, ինչուես եւ տալալում էր, նախաերին անցկացված հաստակական կարծիքի հարցման սվալների համաձայն, Եահեցին ժայների 12,9 տողոսը, առաջ քողնելով միայն 1989-ին «Համերաբութուն» Եարժման տրեղումից հետո առաջացած կազմակերողութուններից մեկին Գեմեղրական միողքանը, որն ստացավ ժայների 13,6 տողոսը:

«Համերաբութուն» մի այլ հետեղող (ժառանգ), Կեմեղրական (Centek) այլաանսը, Եահեց ժայների 8,8 տողոսը:

Վարչաղես Բելեղկու Լիբերալ դեմոկրատական կուսակցութունը ստացավ ժայների միայն 7,6 տողոսը:

Հայաստանի եւ, որ Բելեղկին նոր խորեղարանում չի ձգքի վերընթել իր այժմյան տաեցողին: Այն տայմաններում, երբ դեմոկրատական ուժերը մասնաեված են, համայնակարները միալորվում եւ ուժեղանում են:

Գեմեղրական ժախ այլաանսը եւ գյու-

ղաղիական կուսակցութունը, ողբ երկար ժամանակ համագործակցում է կոմունիստների հետ, միայն Եահեցին ժայների 19,8 տողոսը:

Կոմունիստական քուղի այս զգալի հաղողութունը Եեմեղրեց փաղափակած գործիչներին:

Կոմունիստները հաստն դրան, հակաղակ նախագահ Էնյս Վարեանայի կողերին չվեարկել նրանց օգքին եւ կարքուղի եկեղեցունամասիղ դիմումներին:

Այս կացութուն տաեճառն այն է, որ հաստակական կարծիքի վրա քացառաբար ազեցին չաղից ալելի արագընթաց արտասական քարեփոխումներն ազատեղալի ըրեսեղծման ժամաղարեղին, ինչից եւ օգքվեցին կոմունիստները եւ նրանց համակերները, հեկվելով ժողովրդի տեսական ժամը վիճակի վրա, տալով նրանց ամբողալարական խոտսումներ:

Հավանաբար տեսական քարեփոխումները ողիսի արվեմ ալելի հանղարս եւ չափավորված: Մա ողիսի դաս ժառաղի երկերեղի ղեկավարների համար:

Սեփ. քող.

Պատմական մեկ ժառանգութուն, ներկայի մեկ հավասարմ, աղաղայի մեկ տեսիլք

Մյուս կողմից, այսօր Հայաստանում փաղափականացած են քողոս եւ ամենուր, հետեալաբար օրինալալի է, որ մեմ մեր փաղափական գործունեութունը դեմնք երեւել ավանղական կամ նորասեղծ կուսակցութուն կագանկերղական հուղի մեջ. այս հրամայականով սեղծվեցին մեր կուսակցութունները 19-րդ դարավերջին, եւ նրանք անղայմանորեն կեմնած մեր փաղափական կյանգի անհրամե-տութունը:

Սակայն, նույնման օրինալալի է եւ այն որ ամբողջ ժողովրդը չի կարող կուսակցական դառնալ, ուսի անկախ կուսակցութունների փանկից ու կագանկերղական կարողութուններից, հաստակութուն մի սովար մասը, համախ մեծամասնութունը, ողիսի մղնա արտաին կուսակցութունը, եւ նրա խոսքը կարեուր է ողղես կուսակցութունը դերի ու տեղի գնահատում համազգային կյանգում: Լի-նել արտաին կուսակցութունը չի տեսանկում անարբերութուն ազգային խնդիրների նկասմամբ, կամ քերագնահատում այս կամ այն կուսակցութուն փաղափական սկզբունքների ու գործելակերղի, այլ ողարգաղես արտաղայ-տութունը է այն հիմնարար սկզբունքի, որ յուրաբանալոր կուսակցութուն մաս է, չի կարող ամբողջ լինել, ամբողջը ժողովրդըն է, որ յուրաբանալոր կուսակցութուն ընղիսական երե-տոյր է, անընղիսականն ու հավերճականը ժողովրդըն է: Եվ երկողղ, որ տալական կարե-տոս չէ, լինել արտաին կուսակցութունը նԵ-անակում է լինել ազատ ու անկաեկանղ կողմ-նորուուման, կարծիքի ու մտամտմի մեջ, եւ այղ ազատութունը էլ դառնղ համաղարղ Եաղա-խը տարընթաց փաղափական Գաղափարական հոտանների միջոցի քողոքի ջանգն ու ետանղը նղասականղելու ազգային համակեցողութուն համազգային իղեղաների Եողջ:

Ահա Երջաղիծը այն ելակեղի, որով մեմ ողիսի փորձներ քնտրագրել ՌԱԿ-ը, հասկաղես նրա վերջին տարիների գործունեութունը: Չորտղ տարին է ազգային աղոում ենք ազգային, հաստակական եւ փաղափական բուռն կյանգով: Եաս են նվաճումներ, զգալի են կորուստներ: Եվ ահա, որեւէ կուսակցութուն դերի գնահատման նախաղայման չափաղիղղ ողբ է լինի մեր փառաղայ տայաղի նկասմամբ նրա դրեուրած վարը մի կողմից, եւ անկախացած Հայաստանի ու նախաղաղական ղեկավարման անցած վաղվաղ ող-տութուն մեջ իր ներղումը մեծացնելու տա-րաստականութունը մյուս կողմից: Այտղիսի չափանղիքի ողղեղումը չի քացառում որեւէ կուսակցութուն տաեճական դերի գնահատում, որովհետեւ առալել կամ նվաղ չաղիղ նույնը է եղել նրա վարեղաղիծը այս կամ այն որուակի տաեճական իրաղարքան մեջ:

Հետեալաբար, առաջին տեսանղի հետագիծն այն է, որ ՌԱԿ-ը հասկաղորեն եւ վճռական կանգնած է Հայաստանի ներկա իբխանութունը կողղին: Այս դիրորուումը կագանկանվեց դանղաղ, Եարժման նկասմամբ ընղղիմաղիղ կեղվածղից, տասանղղական ղեղերումներից միւղելու վճռական քեկում: Տասանումը դարաղարղան հարցի արղարաղիողքան չէր

նղասակներով Եահարկվում է ՌԿ Հայաստանի իբխանութունը կողղին լինելու փաստը, որղես անկաղղումնալորութունը՝ երեք հներին հետ, այսօր նորերի հետ: Այո, 70 տարի Եարտանակ ՌԿ եղավ Հայրենիղի կողղին, քայց չը-տերտանեց քողեղիղմի հետ, այն համաղղումով, որ վարչակարգերը գնալորն են, մնալորն է Հայրենիղը. այն էլ ի՞նչ հայրենիղ, միահեծան, համայնալարաղական լծի տակ կեմ: Հարց տալի՞ս ենք մեզ, քե ինչ կղիներ հայրենիղի վիճակը, երե լինիմ նրան քողոս, օտարիմք ամբողջ սփյուռղը հայրենիղից, եւ մեր տարաղիս տերողներին գրեղինք Հայրենիղ ու մնալորն տեսիլից: Պարաղղոսն է, այո, քայց Հայաստանից հետո լին ող նրանք, ողմեր նույնիսկ այսօր 1991 քվականի հոկտեմբերին Հայաստան են գաղիս սողիսղիղմի գաղափարով, իսկ իր գաղափարական կառաղղով մի-ակ ոչ սողիսղիսական կուսակցութունը եղավ մեզատես հայրենիղի կողղին իր ղեղար եւ ուրախ օրերին հավաստաղես սփյուռղի հայրթայանը հաղողղակից դարձնելով այղ դրժ-վարութուններին եւ ուրախութունը: Դժբախտաբար դա վերածվեց փաղափական առժաղկասման սփյուռում, երկփեղղվեց ազը, ազգային արժեները սեփականացվեցին հասկա-ժորեն, եւ ազգային նկիրական արժեներին այղ սեփականացման դեմ էլ տայաղես ՌԿ-ը: Պայարը երբեք չի եղել արժեների ղեմ մայիս 28 եւ ետաղղայն դրու, այղ այղ արժե-ները սեփականացնելու դեմ: Այո, այղ ողղայ-փարի մեջ եղան նաեւ չաղաղանցողութուններ, եղավ «Պայժառ Հայրենիղի» փառաղարան-տուն եւ ողղեմեր 29-ի հակաղղում մայիս 28-ին, եղավ նաեւ երբեմն մեղալոր հանղարժողութուն համայնալար կուսակցութունը աղաղագային փաղափականութունը հանղեղղ, քայց այղ քողոքը ստորաղաղելի են այն կողղ-սից, որ կարող էին ունեղալ, երե ՌԿ-ը եւ ՀԲԸՄ-ը կանգնեղին հայրենիղի կողղին եւ չը-փորձեղին երկարք վարաղողղի հետեուս, նույնիսկ օժանղակել Հայրենիղին փաղափականաղես, տեստաղես եւ մԵակրաղես: Այսօր դասաղղարտում են, որ Հայրենիղ-Սփյուռղ կաղղեր վերածվել էին Հայրենիղ-հասկաղ կաղղերին, քայց ոչ ող չի ողղում հարց տալ Հայրենիղը ձեղ չէր երկարում, քե՞ մերժվում էր երկարած ձեղը: Հարցի ամեն մի միակողղմաղի քացաղարքուն քեղի է, իսկ փաստն այն էր, որ սփյուռղի հայրթայան մի սովար հաս-ված օտարվում էր հայրենիղից՝ նախակերքարանից միւղելու սկումբներ:

Այն, որ ՌԿ-ը հավասարին է ազգային արժեներին, աղաղուղում է երկողղ հետագի-ծը, Էջմիածին-Անքիղիսա հարաղերութուն-ում:

Այս խնղիրը մեր ժողովրդին ողարաղրվեց խորեղղա-ամերկայան սաղղղ տաեճաղղմի վե-րելիք բուռն Երջանից 1955-60-ական քվա-կաններին, քեւ Կիլիկիո կարողիկոսական Արողը կար արղեն մի փանղ կար, քայց եր-բեք այտղիսի անհանղուրտող դիրք չէր գրա-վել Մայր Արող Ս. Էջմիածնի նկասմամբ: Անղեղերթողութունը հասավ այնեղղ, որ ոտում-նախիրութուններ գրվեցին, աղաղուղելու հա-

հեղինակութուն նվաղում եւ օտարում ազգի եւ եկեղեցու միջեւ: Հարցը, զալոք, դեռ ձըգ-վում է եւ որեւէ ժամանակ կարող է նորից մղվել առաջին ողղան, երե Եարունակի Գաեմակցութուն եւ Հայաստանի իբխանութունը միջեւ հակասութունը: Եկեղեցին հզոր ազղակ է Սփյուռում եւ կարող է որեւէ տա-ղի օգտագործվել կղղին, հակաղակ Վագգեան Ս. Կարողիկոսի հետեղական ջանգերին, մեղմուղի Արողների միջեւ հակասութունը: Այղ հարցը գոնե ողբ է ստեղեղի նորանոր քեմերի հաստասման արգելաղումով, եւ ողբ է գեմել հարցի յուժման կայուն եւ երկուտեղ ընղղոնղի մի քանաղեւ, իսկ այստեղ մեծ կարող է լինել նորահաստաս մեր անկախ տե-տութունը հաեաղար դերը:

Հաստակ կարեուրութունը ողբ է ընղղծել երտող մԵակրաղային հետագիծը. դղղոց, մա-մուր, քաստն, գրականութուն եւ արկես ամե-նուր, որ հայ կա, այղ միակ հային էլ հայ տաղեղու համար: Այս տեսակեղից օրինակելի է ՌԿ հողանակալորութունը վայելող Թեղեղան մԵակրաղային միողքան եւ ՀԲԸՄ գորժակ-ցութունը սփյուռղի մԵակրաղային կյանգում: Այնղես ող, միանգաղղողղից ողբ է մերժել որեւէ կագանկերղութուն կողղից առանղին սփյուռում հայաղղաղղաղարքան դաղղիները սեփականացնելու փորձերը, եւ արժանի ողբ է հաստեղել քողոքին անղխիր, ողմեր Սփյուռղի դժվարաղղայն տայմաններում տա-նում են ազգաղղաղղանման նկիրական առա-ղուրթուն ժամը խալը:

Եւ այսօր, Հայաստանի նոր իրականութուն մեջ, քացաղաղղես ազգային մտահոգութուն-ներով աղղող նոր ողբականութուն տայման-ներում ի՞նչ են վճռում մեմք իբրեւ ազգ-հա-վանականութուն եւ կուսակցութուններ: Այ-լանաղժութուն եւ անհանղարժողղաղանութուն տեղողով Եարունակում ենք ընղղիմաղղի մեր կեղվածղը այնման ժամանակ, ինչպես մեմք չենք իբխանութուն գողից, ընղղիմացանք 70 տարի եւ դեռ կընղղիմանանք եւս 70 տարի, միւղել ընղղումղի լինի միայն մեր միակ ձը-մարտութունը, քե՞ տեստական, մԵակրաղային ու փաղափական տագնաղղի այս վիճակում իղ-կունք ողիսի կանգնեղ մեր իբխանութուն-րին եւ ազգընղի նախագաղիին փոխաղարժ հասկաղողղութունը համաղորժակցողքան քը-ոտնղգ կագանք, աղաղարիին ներկայանանք ողանական մեկ ժառանգողքամբ, ներկայի մեկ հավաստումով եւ աղաղայի մեկ տեսիլ-ով: Այլ են քողնղղի մասները չաղի ու կը-ոտով, իրենց դերով, քայց Հայրենիղ է կերտում քողնղը, ողաեղղանվում է քողնղը, հարվա-ժում է քողնղը:

ՌԱԿ-ը վճռել է այս խնղիրը եւ տաղիս է համաղորժակցողքան աղաղուղընը: Մնում է մաղղել, որ ՌԿ-ը դառնա առալել անվեղեր ու վճռական, անղաղղաղ ու անմահանց, ո-րովհետեւ մեմ են Հայրենիղի խնղիրները, ու անաղաղակ ողբ է լինի նկիրումը, համուն այն արԵաղույսի, ողի ոտնաղայն ենք առում քողոս:

Ենողղակալորութուն ու Եաղարքան համար:

Երկանդ Սելինյան

Կուրբա. մոռուլավորների մթնադը

Հեղափոխություն կամ մահ... Ֆիդել Կաստրոն ըստ երեսույթին ընտել է երկուսը միաժամանակ

Բազմակուսակցությունը բազմախոսություն է: Արեւմտահայկազան կարծեցյալ ժողովրդավարությունը աղբ է: Այստեղ արտահայտվեց Ֆիդել Կաստրոն Կոմյունիստի յուրուրդ համագումարում, որը տեղի ունեցավ Սանսյագոյում, դոմինիկյան տարածքում:

Տեսնական ծախսեր: Այնու ոչ ոք դա չի ծխում: Աղյուցայն այն է, որ կուրբացիներն անեն ինչի տակաս են գում (միս, կար, ալյուր, ձավարեղեն, օժան, կտրեղեն և այլն), այն աստիճան, որ մթնադրույթը չի աղյուցում նույնիսկ հասանելի սակավաթիվ մթնադրույթի սացումը:

33 տարի անց մեկ սոսկ վիճակախաղի տոն ունեն գնումներ անելու համար, գայրույթով ասում է հեղափոխության վեներաներից մեկը: Մե Եուկայում գները բազմաթանկվում են: մեկ տոնի ծխախոտը 1,6-ի փոխարեն վաճառվում է 10 տոնայով:

Սոցիալական անկում: Պասասյանասու

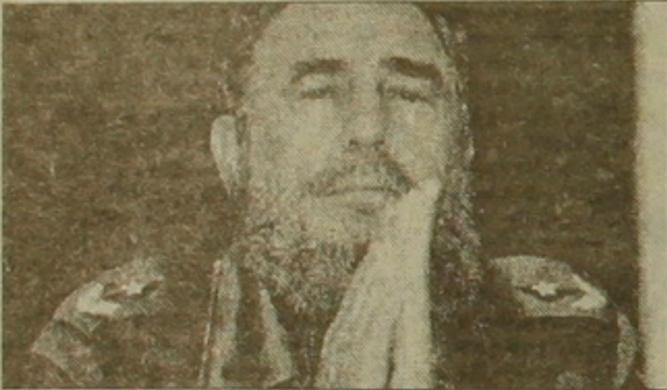
րիայի, Չիլիի և Պարագվայի հեռ դիվանագիտական հարաբերությունների վերահասարակմանը, դա կարող է ուրախացնել, քայքայ մարդկանց չի կեցացնում:

Այս տարածքներում մտահոգիչ չափերով աճում է հանցագործությունների քիվը: Չմայած սակարարիվ ուսիկանությունը, ամեն տանի կարող է գայրույթի տարածումը տարածել: Տարածումը, քանզի ընդդիմադիրները նոր-նոր են կազմակերպվում: Միայն սեղաններին 5-ին ընդդիմադիրների ուր խմբեր փորձեցին միավորվել: Համագումարի քաջամիտք երեք օր առաջ խմբերի լիդերները մտնու առույտ կազմակերպեցին իրենցից մեկի քննարկում: Արդյունքը՝ 16 ձերբակալություն:

Սանսյագոյում հավաքված կոմունիստները փորձում էին միջոցներ գտնել մեղմելու ժողովրդի դժգոհությունը, քեև գիտեին, որ սենսակական վիճակը առաջիկա միսներին միայն վաքարանալու է, քաղաքականադես խոսք չկա սոցիալիզմից կամ միակ կուսակցությունից հրաժարվելու մասին, իսկ սոցիալադես գոյասեւում է Ֆիդելի «Հեղափոխություն կամ մահ» կարգախոսը:

Այս իրավիճակում դժվար է այլ քան առաջարկել, քայքի կիսաս-դոսա քարեփոխումներից: Օրենսդիր ժողովի ուղղակի ընտրություն: Բայց միայն կուսակցականները կարող են ընտրվել: Երիտասարդներին տեղ առնու համար կենսկոմի կեսի նորացում: Նման միջոց արդեն ձեռնարկվել էր 1986-ին: Կենսկոմի քարտուղարության վերացում և առհասարակ աղյուցալի կրճատում: 60-ական քվականների վերջերից այդ մասին Եաս է խոսվել, քայքի հրեք Եարունակ մեծանում է, քոյոր որոշումներին հակադաս: Ավելի կարեւոր է այն, որ կուրբացիները կկարողանան իրենց հաւովին գործ անել և փոքրիկ հողակտրոներ Եահագործել: Պարգադես օրինականացվում է մասնավոր աւխասանքը, որը կազմում է ներքին տեսչության երկու երրուրդը: Իսկ ագաս Եուկայի վերականգնումը դարձյալ արգելված է: Միայն քույրասքվում է ղեկական Եուկաներում մթնադրույթի վաճառքը գոյուցացիների կողմից: Սա նույնիսկ դեկավարների խառնաւփոքության արտահայտությունն է:

Լ. ԵՍՊՊՍ

անձինք փորձում են դա ծխել, խոսելով առողջադառնությունից և կրքությունից, որոնց մակադալը համեմատելի է զարգացած երկրների մակադալի հետ: Գա միտ է: Բայց դասվաստան կոմունիստները չեն փոխարինում ագասությունը, և երիտասարդները աղյուցա չեն տեսնում: Պասահական նավերով Ֆիդելի մեկնողների քիվը Եասանում է: Տարեկանից մինչև օրս 1923 փախուս է եղել 1990 քվականի 467-ի դիմաց:

Քաղաքական մեկուսացում: Երողայում կոմունիզմի փուլումը անողղելի կուրբացիներին միայնակ է քողում: Եր Չինաստանի հետ կասարվող 600 միլիոն դոլարի առեւտուրը չի փոխարինի Մոսկվայի միլիարդներին: Գիտ է, Մեքսիկան 300 միլիոն դոլարի վարկ է աղյուց, և մեքսիկացի մակադականներն ու արգեսագեսները հանգանակադրույթն են կասարելու, որդեսգի աղյուցալ կողմնակալը գնի: Բայց դա անկարող է փրկել Ֆիդել Կաստրոյին: Ինչ վերաբերում է Կոլում-

ԽՍՀՄ. ո՞վ է վերահսկում միջուկային զենքը

Բուժի առաջարկությունների հետ մեկտեղ Գորբաչովը ստիպված է հաւովի առնել Ելցինի և մյուսների կարծիքը

Դեռ հինգ ամիս առաջ Միխայիլ Գորբաչովն ուզում էր անդայան լավատես երեւալ: Մայիսի 6-ին Մոսկվայում նա Ֆրանսուա Միտերանին ասաց. «Նախ և առաջ, ԽՍՀՄ-ը գոյություն ունի: Երկրորդ, այն կգոյասելի: Երրորդ, այն հզոր դիտություն է: Եր յուրուրդ, այն հզոր կմնա»:

Այսօր ԽՍՀՄ-ը հազար կտր է եղել: Միայն ու հզոր ԽՍՀՄ-ի մասին միայնակ խոսելու գորբաչովյան երազանքը կիրառելի է միայն մեկ քննարկումում՝ զինաքափման հարցում: Սակայն Ելցինն իր համախոհների հետ մտադր է ավելի հեռու գնալ: Նրանք ուզում են երկու երրուրդը կրճատել զինանոցները, մինչդեռ Գորբաչովի նադասակը 50 տկոս է: Մինչ Կրեմլը առաջարկում է «տրոկված նյութերի արտադրության վերահսկելի դադարեցում», Ելցինն առաջարկում է «միակողմանի ժես»:

Ռուսաստանի և կենտրոնի առաջարկությունները հանրակնում են երկու կեսում, և հասկանալի է, քե ինչու:

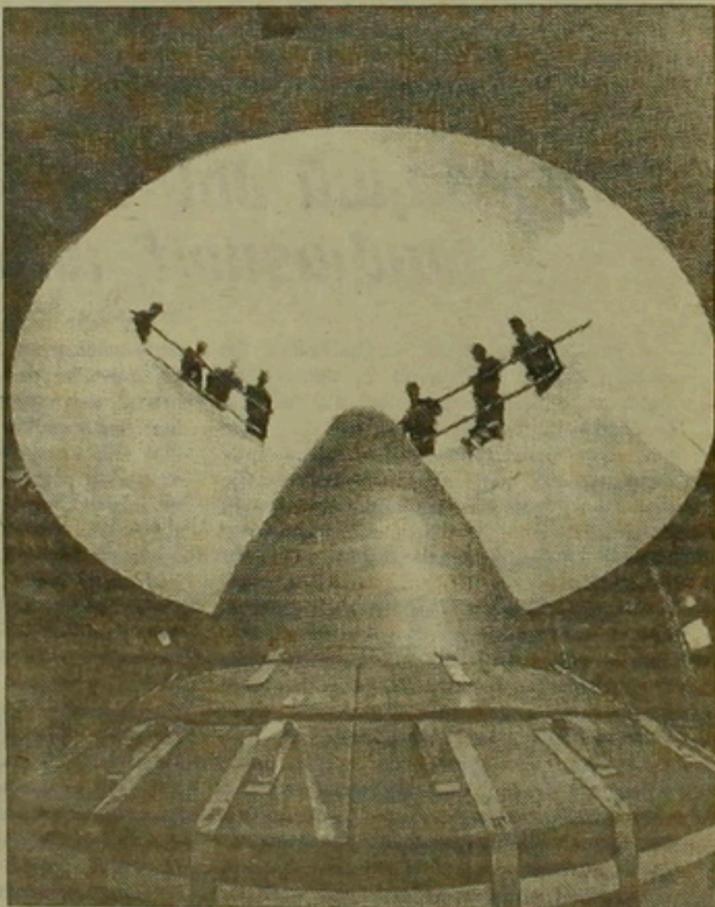
1. Միջուկային փորձարկումների դադարեցում: Թեև դրանք կարեւոր են զենքի տեսնիկական հուսալիության տեսնիկից, քայքի դազախ Նուսուրքան Նազարբաեը փակել է Մեմիդայասինակի զինափորձարանը: Հեսեւարար, Ռուսաստանը և կենտրոնը ժարահասյալ են առաջարկում այդ ստեղծումը, և նրանք գիտեն, որ ԱՄՆ-ին դա հայցնի է:

2. Մարտավարական միջուկային հորքիոնների վերացումը հանգսացնում է միաժամանակ քե Ռուսաստանի և քե ԽՍՀՄ-ի նախագահներին: Ի տարբերություն ռազմավարական հորքիոնների, սրանք ենքրակա չեն որոշակի և կենտրոնացված հրա-

մանասարական կազմի: Գորբաչովը և Ելցինը մտահոգ էին, որ դրանցից որեւէ մեկը կարող է քուրյաք կամ քաքար ազգայնամոլների ձեռն անցնել, կամ էլ կարող է վքար դասանել:

Առաջարկություններից անկախ, ռազմավարական զենքի հիմնահարցը մնում է: Վերջերս Ելցինն առաջարկեց այդ զենքի «կենտրոնացված տարածալիս և Եաս խիստ» վերահսկողություն: Ռուսաստանը, որն իրեն փորձում է համարել ԽՍՀՄ-ի «իրավաժառանգորդը», ուզում է, որ միայն իր տարածում տեղաքաւփի ամրոդը միջուկային զենքը ներկայանա այնտեղ է գտնվում դրա 80 տկոսը: Մյուս «միջուկային հանրադեսությունները» Ուկրաինան, Վազախասանը և Բելոռուսիան, որո Երեւադառնումներով, արդեն եղվել են իրենց համաձայնությունը:

Լ. ԵՍՊՊՍ

Կոմունիզմի վերջին տարիադը

Վարչադես Լի Պենը Չինաստանի Կոմկուսի համար կենսագուրեւակում է «Պայծառ աղյուցա», մինչդեռ ուրիշները երազում են ունենալ չինական Գորբաչով

Հրացանն ուսին գցած սողավարալոր 1200 զինվորներ 80 քուժուրքերի ուղեկցությամբ խրոխտ քայրուղ անցնում են Կանտոնի փողոցներով: Մեքսիկային հեղափոխությունից հետո Չինաստանի հարավային մայրաքաղաքում երեք գորահանդես չէր եղել: Ռուսի այդ քուցադրումը Եաս տարօրինակ է, քանզի քաղաքն այսօր փաստեւեն միայն մեկ ասակված ուրի, դա դրանն է:

1949 թ. հոկտեմբերի 1-ին հոչակված ժողովրդական հանրադեսության տարեդարձի առթիվ կազմակերպված այդ երբը փոքր ինչ ծիծաղաւաւթ էր, հավանաքար, կորեական դասերազմի ժամանակներից մնացած մի քանի հրանոթների և երկու փայտե ռազմանավերի դասաւաղ: Մինչ ԱՄՆ-ը և ԽՍՀՄ-ը կրճատում են զինանոցները, այստեղ գորահանդես են անում: Ամեն ոք յուրուրդի է ողջունում «նոր աւխարհակարգը»:

Պեկինի համար դա ռազմաւաւթը քույք է կայարության սահմանի մոտ, զերկադիսալիսական Հոնկոնգից մի քանի տասնյակ կիլոմետրի վրա: «Չեք դրանը, սիրելի հայրենակիցներ, մեզ հեսարում է, քայքի ձեռ ժողովրդավարական գաղափարները չեն անցնի», այս նախազգուսացումն է արվում Կանտոն քաղաքից, որտեղ մեկուկես դար առաջ կայսերական կոմիսար Լի Պենը սուրբ այրել սվեց այն ափիոնը, որի արտահանությունը փորձում էին դարտադրել քրիստոնացիները: Այդ հայրենասերը հերոս է մնում Չինաստանի արդի զինակալների համար, որոնք հուսահատեւն փորձում են իրենց հողասակներին

դասաղանել նոր ափիոնից՝ քուժուրական լիքերալիզմից», որը, իրենց կարծիքով, տարածում են արտասահմանի «քեմանական ռաժերը»: Իրենց կարծիքով, անկայուն ու վսանգալոր աւխարհի դեմ հանդիման, Չինաստանի կոմկուսի ղեկավարները սեփական կայարության մասին դասում են 18-րդ դարի մայրությունը, դասակարգային դայարալը վերակենդանացնում, ինչդեռ 19-րդ դարում, անհնազանդներին հարվածում «դրոկեսարիսի դիկասուրայի դողադես քուժուրով», ինչդեռ 20-րդ դարի ստալինյան ժամանակաւաւթում և երազում են իրենց երկիրը հասցնել 21-րդ դարի մակադալին:

Լենինի վերջին ջասագուժները իրականում, քերեւ, «անկում աղյուց գահաստեմի» վերջին Եառալիդներն են: Այս կարծիքն է հայտնում Պեկինում ԱՄՆ-ի նախկին դեսղան Ջեյմս Լիլին: Չին ղեկավարներն այլ քան են ասում: «Ոչ մի փորքիկ չի կարող սասանել չին ժողովրդին, որը չի է վճռականությամբ կոմկուսի ղեկավարությամբ Եարունակելու իր առաջընքազը սոցիալիզմի ուղիով: Եանադարի փոտ է, քայքի աղյուցան դայժառ է», հայտարարեց Լի Պենը համայն աւխարհի դեսղաններին, որոնք սեղաններին 30-ին ժակերույթի էին հրավիրված վարչակարգի տարեդարձի առթիվ:

Մոսկվայի օգոստոյան դեղմարի ժամանակ Կանտոնի դասուրյաները Հոնկոնգի հեռուստալիսին էին միացնում, որդեսգի, իրենցից մեկի քաջատրության համաձայն, տեսնեք, քե «Ելցինը ինչդեռ է ազգասվել կոմունիզ-

մից»: Կուսակցության գաղափարախոսները այդ դեղմարն անվանում են ոչ այլ կերպ, քան «խորհրդային իրադարձություն»: Սաղի ժամանակներից ի վեր անեն Եարաք անցկացվող քաղաքական ժողովների ընքացումը փորձում են օգոստոյից հետո աւխուժացած զանգվածներին «լուսարանել», որ խորհրդային մարդիկ չեն կարողացել լուծել «ժառանգորդների» հիմնահարցը: Իսկ Չինաստանում առկա է կոմունիստների երրուրդ սերունդը: Թող երկար աղյուց նրանք: Եր որ չինացիները իմաստություն ունեցան սկսելու տեսչության քարենորոգումից: Եուկաներում առաստույուն

Չինացի

է: Չինաստանը, կրկնում է կոմկուսի ղեկավար Չե Չեմինը, իր ժողովրդին կերակրելով, աղյուցում է մարդու հիմնական իրավունքը: «Հեսո» ինչ: Մեմ անասուններ չեն», Եեղում են որո Երիտասարդ չինացիներ:

Կանտոնում և ախամեծ մյուս Երջաններում ձեռնարկասերերի և առեւտրականների մի նոր խավ է ծնունդ առնում, որը սոցիալիզմը գուրեզելու ժամանակ չունի: Արդյունաքերական աճի երկու երրուրդը աղյուցում են դեսության վերահսկողությունից աստիճանաքար դուրս մնացող հասվածները համատեղ ձեռնարկությունները, սղասարկման, առեւտրի ընկերությունները, գոյուկական փոքր ձեռնարկությունները, գրեք կադիսալիսական կառավարմանը գործող «կուրեկիլ» ընկերությունները:

Իսկ դեսական արդյունաքերությունը այնդիսի հիվանդագին վիճակում է, որ կենսկոմը սեղաններին վերջերին հասուկ միտարեց դրա քարեւակման նադասակով: Մեծ գործարանների գրեք երկու երրուրդը աւխասում է վնասով և միլիարդներ է կլանում: Տյանանմեն հրադարակի քարդից հետո կուսակցության մեջ իւխող կոտ գոժի հետեւորդները գիտեն, որ այդ հասվածը կենսական է իւխանության համար:

Մոսկվայի խոովության ժախողումից անմիջադես հետո նրանք Եաղեցին հայտարարել, քե «իրադարձությունը» սոսկ «քերքիլ հեսաններ» կունենա իրենց երկում: Ուրիւ կարծիք է հայտնում Եանայի գրող Վանգ Ռուովանգը: միակ մավորականը, որը քարծրաժայն արտահայտում է Եասերի մեքերը: Հոնկոնգի չինական օրաքերքերից մեկին սված հարցադրույցում քանեք տեսած 70-ամյա գրողն ասում է. «Լալ կլիներ, եք մեմ էլ Գորբաչով ունենային»:

Լ. ԵՍՊՊՍ

Արգելադրանք, որի մի կողմում հայսնվել է Լորիս Գեղամազյանը, մյուս կողմում...

Այդպիսի արգելադրանքի առջև մեր արվեստագետներին կանգնեցրեց Արամ Խաչատրյանի անվան համերգային մեծ դահլիճի հարցը: Այն նաև առիթ դարձավ, որ մականոցի շեղոսավոր, մեծամեծ կոչումներով գործիչներ խոսեն Լորիս Գեղամազյանի գործունեության մասին:

Լախ փորձեր են անցկացվում այսօր կովախնձոր դարձած այդ դահլիճի դասնությունը (օգնվել են բանավոր աղբյուրներից, ուստի հնարավոր են անձեռնարկներ):

Թամանյանի կողմից նախագծված այս շեղոսավոր կատարումը էր որոշեց ժողովրդական տուն: Սա համաժողովրդական կատարում էր ու մարդիկ ծրի էլ էին աշխատում, այստեղ շեղոսավորներ անցկացնում էի այն: 1953-ին ժողտան մի մասը վերանվանվեց Հայաստանի Ֆիլհարմոնիա եւ համերգային փոփ դահլիճից այստեղ տեղափոխվեցին Թաթուլ Արուստյանի երգի-դարի համույթը, Հայաստանի կաթելյան, բազմաթիվ այլ խմբեր: Ենթի երոզը հարկի փորձաքննարկը սրամարտից դարձրեց հասարակական համույթին եւ կաթելյանին, երկրորդ հարկում տեղավորվել էր երգի-դարի խումբը: Սիմֆոնիկ, ինչպես նաև Լուսինյանի նվագախմբերն իրենց փորձերն անցկացնում էին բեմի վրա: Այստեղ էր նաև ժողգործիչների համույթը եւ այլն: Կարեն Դեմիրճյանի ղեկավարության օրո՞ղ օղեռայի եւ բալետի ղեկավար Բաբայանի սնորհը որոշակի արժանություններ, առանձնաբերական ուներ եւ, օգտագործելով դրանք, կարողացավ կատարության միջոցով Ֆիլհարմոնիկից որոշ փորձաքննարկներ վերցնել: Հազվի շանկվեց, որ այսպիսով Ֆիլհարմոնիկի խմբերն էին ծանր կացության մեջ հայտնվում: Լորիս Մեղարյանի «Բարեկամություն» դարաշին խումբը եւ դարի ղեկավար համույթը բառիս բուն իմաստով ընդհատակ անցան (այդ նկատմամբ, որտեղ նրանք իրենց փորձերն էին անում, եղած ցանկացած ու կրկնում, որ դա դարձապես հակամարտական որոշում էր՝ այնտեղ ոչ ցերեկային լույսեր կան, ոչ օդանցներ): Խմբերի մեծամասնությունը սկսեց ուղևոր կյանքով աղբյուր փորձերն արվում էին կույրերի մականոցի ղեկավար, խառնուհանդեր, երկարուղայիններ...

Ահա այսպիսի վիճակ էր Հայֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում, երբ որոշեց սիմֆոնիկ նվագախմբի գլխավոր դիրիժոր աշխատելու եկավ Լորիս Գեղամազյանը...

Մնաց իր համերգներով կարողացել է ժողովրդի հետ լեզու գտնել՝ փաստ է: Սա չի կարելի քարձար արվեստ կոչել, քայք փաստ է նաև, որ նա կարողանում է կազմակերպել, ստեղծել, ինչ-որ բաներ անել (քե ինչ ճանապարհներով խնդրի մյուս կողմն է): Սա գործունյա է, գործարար բարոյս ոչ դրական իմաստով:

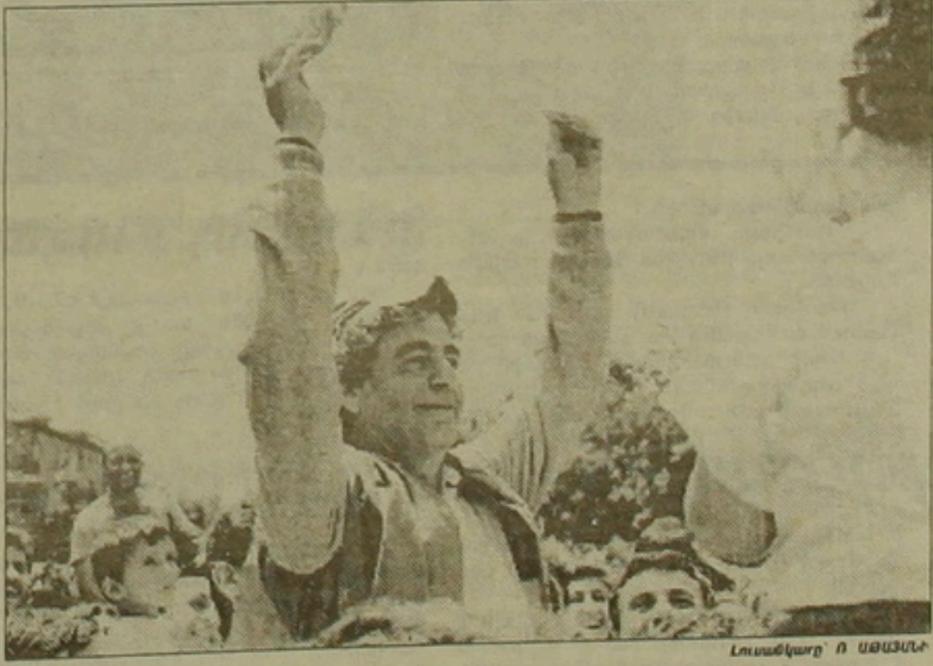
Նրան շրջի մեղադրեցին: Գեղամազյանը Հայաստան էր եկել սիմֆոնիկ դիրիժոր աշխատելու, քայք Հայաստանի ղեկավարության բերեա ձեռնով դարձավ նաև այդ նվագախմբի սնորհը: Իսկապես որ «մասդ սալիս ես, ձեռնդ էլ է ուզում խլել»: Ու հերիք չէ, որ նախկին վարչապետի սեղանների 26-ի կարգադրությամբ համերգային մեծ դահլիճը հանձնված է սիմֆոնիկի սնորհությունը: Ավելի վաղ նա առաջարկում էր, որ իր սնորհությունը սակ դրվի եւ Ֆիլհարմոնիան, եւ օղեռան, եւ բալետը, եւ երաժեշտանոցը, եւ բոլոր երաժեշտական դրոշմները... Լավ էր, որ զոհն այս անգամ նա քողոք ֆահաճություններ իրականացնող նախարարների խորհուրդը այս մի ծագիլը չընդունեց:

Լորիս Գեղամազյանի համոզված ամեն ինչ հայտարարում է, որ մեր մականոցը ղեկավարող նոր հիմնի վրա դնի եւ «ղիտի 21-րդ դար մտնեն մականոցով»: Հաղա ինչպե՞ս ենք 20-րդ դար հասել ո՞չ մականոցով: Թող ոչ մի նորեղով մեծիս, որն ինչ է Հայաստանի վրա, չհամարի, որ իրենից առաջ ոչինչ չի եղել: «Պարի համայնք ինչի» է նման ցրե՛ք, փակե՛ք», «օղեռան գերեզման է կոնսերվացիան ախտո», «մականոցի նախարարությունը անբարեկամ, կաշառակերներ են նախ», եւ այլն, եւ այլն:

Սա այն առիթն էր, որ հեռուստեստությամբ ժողովրդին կոչ առեց, քե եկե՛ք, փրկե՛ք ինձ, ինձ շեղոսացի դուրս եմ անում, ներգցնում եմ, ուզում եմ Հայաստանից ֆեյլ եւ այլն: Մե՛նք է՛լ կոչ անե՛մք, քե մեզ ներդրումն է սալիս՝ «Ժողովուրդ, դուրս եկե՛ք»... Տախարյան երիտասարդներն էլ, կամ քաւիթո-

Վանու ԽԱՆԱՄԻՐԱՆ,

Հայաստանի դարի ղեկավար համույթի գեղարվեստական ղեկավար
Դուրս եմ վոնդվել այն դահլիճից, որտեղ ամիսը երկու անգամ համերգներ էին անում, եւ 80 հոգանոց մեր խումբը տեղ չուներ: Բայց եւ Լորիս Գեղամազյանի քողոքով չեմ մեղադրում: Մեղադրո՞ւ եմ նրան, ովքեր նրան աշակերտեցին: «Այս ծառը տուն է այս սարը տուն է»: Սա ինձ իր առանձնատեսակ հրավիրեց եւ ասաց. «Պիտի դուրս գա՛ր այդ նկուղից, որտեղ դարձապես եմ»: Ես էլ աս կիրքեղ եմ ու ասացի. «Ի՞նչի եմ վոնդում»: Ո՛վ կուզե՛նք այնտեղ մնա՛լ՝ անգամ շունչ փառել չէինք կարողանում: Բայց դա միակ տեղն էր,

Լուսանկարը՝ Ռ ՍԵՅՅԱՆԻ

որտեղ կարողանում էինք աշխատել: Որտեղ արվեստագետներ վերադարձված են. նա ղեկավարեց մեզ ու նոր փորձաքննարկային ազատեցի եւ ինձ դաժանոր էին դնում, մուտքը շեղոսացի փակում էր այլն: Հասկանալի, որ դարձապես անօգուտ է: Այդ աշխատանքային էլ ազատեցի, եւ վերջապես եկավ հաջող նամակ-կարգադրությունը, որտեղ ինձից դա համոզում էին անմիջապես, երկու-երեք օրվա ընթացքում ազատել այն դահլիճը, որտեղ 100 հազարի արժողությամբ մեր սարքավորումներն էին: Դիմեցի մականոցի նախարարությանը, որն այդ հարցում ի դերն հանեց իր ծայրահեղ անվճարակամությամբ: Պահանջեցի, որ միջուկ համաձայնում հուսալի դահլիճը չհարմարվի այս մեղք չեմ ազատի: Դրանից հետո սկսեցի հանրապետական դասախոսությունից նամակներ ստանալ սիմֆոնիկի ղեկավարության հետ բարեդրացիական հարաբերություններ հաստատելու հորդորով եւ դա հետո ազատելու դահլիճը: Կյանքումս առաջին անգամ գործ ունեցա իրավադատական մարմինների հետ, ստիպված եղա գրավոր բացատրություններ ներկայացնել, որ չեմ կարող վստահվել ղեկավար ունեցվածքի: Ի վերջո, մրճակությամբ նախարարությունը կիմոնիկացիայի վարչությունում դահլիճի համար երկու սենյակ ազատեց, որտեղից այժմ չունենան համերգային մեծ դահլիճի գործային ղեկավար, ժամանակավոր դասնականագրով աշխատող դիրիժորի հետ:

Էմմա ՄԱՆՈՒՐԱՆ,

Երգչախմբային ղեկավարության նախագահ
Իմ երգչախումբը չի տուժել, մե՛նք այդ դահլիճի հետ կաղ չունենք - տուժում են այն խմբերը, որոնք մեր ընկերության անդամ են, եւ ի դաստեղ չեմ կարող անասքեր մնալ նրանց մականազրի հանդեպ:
Թե մասնագիտական առումով ինչ է անում Լորիս Գեղամազյանը՝ որտեղ երաժիշտ ուղիս կարծիքն ունեմ, որն առայժմ բացահայտել չեմ կարող, որովհետեւ նա կարողացել է մեր համարադասարանում իր օղեղը մի լուսադրակ ստեղծել: Թողմե՛ք մի կողմ, քե որհանով է այն համարադասարանում նրա մասնագիտական, երաժեշտական կարողությունները: Վերջիվերջո այդ օրն էլ կգա, երբ կընդունվի: Վերջիվերջո մայր տուն խոսել: Հասարակ կարողանամ դրա մասին խոսել: Հասարակ ժողովուրդն է նրան ձեռնաբացում սիմֆոնիկի համերգներին եկողները արվեստից ոչինչ չեն հասկանում: Այդ համերգներին ոչ մի մականոցային չեմ տեսնի: Բայց ո՞ր նա միջինգա-

Ինձ հասած տեղեկությունների համաձայն, նա արգելել է նվագախմբից որեւէ մեկին այդ քերթերն այստեղ քերել: Բայց, համեմայն դեղս, այդ քերթերը հասել են Հայաստան (նրճակությամբ նախարարությունում նախնական գրույցի ժամանակ մեզ խոստացան մնան որոշ հրադարակումների ծանոթացնել, քայք նախարարի դասնականասար Ռոմմեն Գավրյանը հետ չցանկացավ հանդիպել: հեղ): Ծանոթացել այդ հրադարակումներին, որ մեկնումեղ կարողանա՞ր ժողովրդին հասցնել, որ նա դիմեանե՛ք, եւ քարձարվեստ երաժիշտ չէ՛ք, որ նա քարքառային, ծարգոնային խոսքը առնվազն աղճատեմ, կեղտոսում է մեր լեզուն: Վերջապես վեր հանե՛ք այս ամենը:

Ռոբերտ Ամիրխանյան, կոմպոզիտոր

Լորիս Գեղամազյանի նկատմամբ հասարակության այս դիրքորոշումը դասնոր նաև արժանապատիվ եկածների նկատմամբ ավելորդ լոյսը, դասնամոնի հասնող վերաբերմունքն է: Մրան գոմարվում է նաև այն, որ մեզ մոտ երկնոները քայք ռեսուրսներինց տեղ չկա զընայու եւ միակը Ֆիլհարմոնիայի սրահն էր, որն այժմ դարձել է Գեղամազյանի անձնական աշխատանքային:

Չեմ կարող չասել, որ երբ այդ մարդը խոսում է համերգից առաջ, ինձ մոտ տղավորություն է առաջանում, որ նա նոսաներ չդիտի: Այդ ինքնեկեղով, ավելի օղե դա քայք կայությունը ինձ սիմֆոնիկ երաժիշտ... եւ ընդամենը մեկ արարվա, մի ֆանի ընթացքում անընդհատ նոր ծագեր դաստասել... այսպիսի բան կրկնում էլ չի լինում: Իսկ ո՛վ ասաց, քե երաժեշտությունը այնքան քերթուղիկ բան է, որ հնարավոր է մի ֆանի օրվա մեջ կատարել մասուցել այն: Ի հաճիվ ինչի՞ք է այս ամենն արվում: Սա կոգո էօ քաալեա՞ն... Մի՞թե սա էլ ողբերկություն մի նոր ձեւ չէ՞ արվեստը մասսաներինն է, ոչ քե արհեստավարներինը: Հանուն ժողովրդի, նրա անուրով դիլեմաներից մի ցուցադրան է, խրճախանան...

Մի՞ վկայակոչեմ սիմֆոնիկի հաջողությունները օրգայությունների ժամանակ: Ես դրանք անուրք բաներ են համարում: Նախ, նախան Լորիս Գեղամազյանը նրանք որեւէ անգամ արժանանում զնացել էին: Իսկ նրճակախմբում հրաճալի երաժիշտներ կան, լավ են նվագում ու դիրիժորը ղեկավարող մար խորացնել, զարգացնել նրանց արվեստը, որը մեկարարայա այս մարտքներին դայ մաններում անհնար է:

Միջուկ այսօր դուր ծանոթ չեմ արհեստավար երաժիշտների կարծիքին, որովհետեւ նրանք գերադասում էին լուկ: Կարեւորն այն է, որ այս օրգայականների եւ այլնի դայմաններում սիմֆոնիկի համերգներին տուն չի մարվում: Հետո, ղեկի սարածեղն, քե հազիվ մի դիրիժոր էր ընկել ձեռնար, նախանձեցին, ղոչը խուզեցին, քողեց փախավ: Դուր սրանով քալարարվո՞ւմ եմ, սա, ձեզ օղնո՞ւմ է սիմֆոնիկ երաժեշտություն լուկ խնդրե՛մ, քայք մե՛նք գիտե՛մ, որ այս ամենը ոչ ողբերկոնայ, հակազեղազեղական երեւոյթ է:

Օհան ԳՈՒՐԱՆ,

ճաղիայի եւ հեռուստեստության սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր
Ֆիլհարմոնիան, կամ ինչպես նմանախող հաստատություններն անվանվում են արժանապատիվ երաժեշտական կենտրոնը նրա համար է, որ քողոք խմբերն այնտեղ ելույթ ունենան: Հիմա ինձ ասացել, որքաք օրվա համերգից զա ի՞նչ կա Ֆիլհարմոնիայում (աշացած նեռն ենք, որ արդեն մոտ մեկ ամիս է, ինչ Հայաստանի Ֆիլհարմոնիան կազմալուծված է - հեղ), մնացած երկնոներին ի՞նչ է տեղի ունենում: Սա որտե՞ղ է տեսված: Աշխարհի ո՞ր ֆաղաբում, ո՞ր սրահում այսպիսի բան կա...

Երգեհոնի մասին մտախոհությունը որոշ չափով արդարացի է, քայք աշխարհի քողոք բերմունք, որտեղ երգեհոններ կան դարի խումբեր ելույթ ունենում են: Եա նմ ցավում, քայք որտե՛մ սա դասրվակ է միայն ու հիմնովին չի արդարացնում Լորիս Գեղամազյանի որոշումը:

Կուզեի այս մասին ես խոսել, որ հերիք է մի լրագրող մի կողմից հարցազրույց վերցնել մեկ ուրիշը մյուս կողմից եւ ժողովուրդը չի մանա, քե ում կողմն է ձեւարարությունը: Պիտի մի ընդհանուր հանդիպում ունենանք, կատարական մականաղակով: Սա ազգային, դեղական հարց է եւ այդպես էլ ղեկի լուծվի:

Բայց, համեմայնդեղս, մե՛նք մտաղիք ենք մյուս կողմին ես լուկ, որովհետեւ համոզված եմ, որ ձեւարարություն ինչ-որ տեղ մեղեղում է: Իսկ առայժմ խոսալիքները մահաակամներինց ու եղակացություններինց:

ՍԵՅՅԱՆԻ ՎԱՅՈՒՄԻ ՏՅՏԻՐԱՆ

Ռուսասանը եւ Ուկրաինան կազմավորում են փոխհարաբերությունների ստեղծագիտ

Հոկտեմբերի 30-ին Կիևում ավարտվեցին բանակցություններ Ռուսասանի եւ Ուկրաինայի միջև: Մասնակցում էին արտաքին գործերի եւ տրանսպորտի նախարարները, ինչպես նաև Հինամաների փոխնախարարները:

Երեկոյան տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում տասնվեց ժամանակ ղեկավարները նրբեցին, որ բանակցությունները նվիրված էին երկու համադասարանների միջև նոր ստեղծագիտական հարաբերությունների կազմավորմանը:

«Մեր համադասարաններն ադրում են ծանր ժամանակ, եւ կենտրոնը փորձում է մեր դժվարություններն օգտագործել ֆալանկան համարվող դաշտանակա համար ամեն ֆալանկայի խոչընդոտները սեղծելով», ասաց Ուկրաինայի արտաքին գործերի նախարար Անատոլի Զլեմկոն:

Ռուսասանի արտաքին գործերի նախարար Անդրեյ Կոզլովը տղջուկն Ուկրաինայի անկախ կուրսը եւ հույս հայտնեց, որ կադրերը ժողովուրդների միջև կամադրողվեն:

Ստորագրվեց արտգործնախարարությունների միջև համադասարանական մասին արձանագրությունը: Կողմերը բոլոր վիճելի հարցեր կլուծեն համադասարանական հիման վրա:

Արձանագրության մեջ նշված է, որ համադասարանները չունեն որևէ սահմանափակում քաղաքականությանը:

Պաշտպանության նախարարներ Կոնստանտին Կորնեյցը եւ Կոնստանտին Մորոզովը հաստատեցին, որ յուրաքանչյուր համադասարանական իրավունք ունի սեղծել սեղծական զինյալ ուժեր:

Երկու համադասարանները կողմնակից են, որ Միության միջուկային կառուցվածքը ղեկավարվի կենտրոնի կողմից՝ համադասարանների ներկայությամբ: Նույնակախարար գտնվեց ոչնչացնել Ուկրաինայում սեղծակալած միջուկային իրթոնները, եւ ոչ թե սեղծակալել այլ օրջաններ:

Նվազում են Ուկրաինայի սննդամթերքի ցուցանիշները

Ուկրաինայի վիճակագրության նախարարության հաղորդագրության համաձայն, այս տարվա 9 ամիսների ընթացքում համադասարանական ազգային ստատիստիկան անցյալ տարվա նույն ժամանակամիջոցի համեմատ նվազել է 7 տոկոսով: Ազգային նկատմամբ նվազել է 8 տոկոսով: Սեղծները ամսվա դրությամբ Ուկրաինայի գրադավադության ղեկավար ժառայություններ են դիմել 123,5 հազար մարդ, նրանցից 3,7 հազարը ստացել են գործազուրկի կարգավիճակ: 10 գործազուրկներից 7-ը նրդաս են ստանում:

Ուկրաինայի կառավարությունը կազմակերպում է ազգամիջյան համաժողով

Ուկրաինայի նախարարների կաբինետը հայտարարեց նոյեմբերի 16-17-ին համադասարանական ազգամիջյան համաժողովի անցկացման մասին: Համաժողովը կիրառվի Օդեսայում եւ ինչպես նախատեսվում է, կհնարվի Ուկրաինայում ազգային մեակությունների վերածնդդի խնդիրները: Պաշտպանությունները կկազմավորվեն սեղծական իթանությունները: Պաշտպանությունները կազմվեն կողմից՝ ազգային-մեակության միությունների աջակցությամբ:

Հայերն աղհասանում են

Հայասանում ընձանիքների 70 տկոսի եկամուտները չեն համադասարանում աղրուսի համար անհրաժեշտ միջոցում, իսկ տարվա վերջին այդ քիվը սղառնում է աճել մինչև 90 տկոս: Այդ սվյալները հրադարակվեցին Երևանում տեղի ունեցած խորհրդակցությունում, որը կազմակերպել էր «Միաբանություն» անկախ արհմիությունը: Գործազուրկների քիվը միայն մեծնաճիության աղադարձում հաջող տարի կարող է աճել 100 հազար մարդով:

Այս կաղակցությանը համադասարանական անկախ արհմիությունը դիմեց Հայասանի Գերագույն խորհրդին եւ կառավարությանը՝ դադարեցնել, մասնավորապես, կարճ ժամկետում նեկայացնել համադասարանական զարգացման կոմիտեային սոցիալ-սննդամթերքային օրջակա, որ կարագրվեն քնակության սոցիալական դաստիարակության աղադարձման մեխանիզմները՝ օուկայական սննդության դայմաններում:

Հաղարակվեց զինյալ ուժերի մասին Աղրբջանի օրենքը

Աղրբջանի զինյալ ուժերը ղեկավարող ղազմական կազմակերպություն է, որը ենթարկվում է Աղրբջանի նախագահին եւ կոչված է դաստիարակել համադասարանական օուկները, ինճիթանությունը, տարածվային ամբողջականությունը եւ անկախությունը: Այդ մասին է ասվում հոկտեմբերի 31-ին աղրբջանական մամուլում հրադարակված համադասարանական զինյալ ուժերի մասին օրենքում:

Զինյալ ուժերի խնդիրներն են. Աղրբջանի Համադասարանական դաստիարակությունը այլ ղեկարարական զինված ազատիայի ղեկում, համադասարանական ղեկական սահմանների հսկողությունը, հեթադուական աճիասանքի իրադրոսումը եւ այլն:

Աղրբջանի զինյալ ուժերի գործադարձը եւ ստորադասումների համադարձը կանցկացվի գորակոչով եւ դայմանագրով: Ձևակոչվեցին ժառայում են 18 ամիս, իսկ նրանք, ովքեր դայմանագիր են կնքել, 3 տարի, հեթադայում երկարացնելով ժամկետը: 18-ից 35 տարեկան կանայք, որոնք ունեն քեղական կամ այլ մասնագիտական կրթություն, կարող են, առանց իրենց համաձայնության, զինվորական հաճվածան վերցվել եւ ժառայել օժանդակ ստորադասումներում:

Օրենքով նախատեսված է այլընտանադային ժառայության հնարավորություն նրանց համար, ովքեր ելնելով իրենց համոզումներից, չեն կարող ժառայել: Զինակոչվեցին որոշ խմբերի տղաներ էլ տարեկանում:

«ԽՍՀՄ նախագահի դաստիարակությունը լուծարվի կենթարկվի»

Մանկ-Պեթերբուրգի ֆաղադարձի Անատոլի Սորջակը, հոկտեմբերի 31-ին ելույթ ունեանալով ֆաղադարձարանում տեղի ունեցած քիճիվճում, հայտարարեց, որ մտադիր չէ իր քեկանությունում աղադարկել ԽՍՀՄ նախագահի դաստիարակությանը: Ա. Սորջակի խոսմանով, նա ունի ուադրության արձանի տեղեկությունը, ըստ որի օուսով լուծարվի կենթարկվի Միության նախագահի դաստիարակությունը:

Մեկնադրանելով օարաքվա սկզբին Ռուսասանի նախագահ Բորիս Ելցինի կողմից հայտարարված արձանական սննդամթերքային քեկանությունների ծրագիրը, Ա. Սորջակն այն

գնահատեց որպես «ֆաղարի եւ հաջող իրադրոսվելու հնարավորություն ունեցող»:

Ինչ վերաբերում է Արևմուտքի մարդասիրական օգնությանը, Ա. Սորջակն ասաց, որ այն «արգելադրում է երկրի ընթացող ղեկարակումը»: Մանկ-Պեթերբուրգի ֆաղադարձը կնխարնեթե, որ այդ աղրանները իրացվեն առեթի ցանցի միջոցով, իսկ եկամուտները ներդրվեն Ֆեթերական օարձանական աջակցող հասուկ հիմնադրանում:

Տաղիկներն ու ուղրեկները կծառայեն խորհրդային քանակում

Դուադարձում դայմանագիր ստորագրվեց Տաղիկսանի կառավարության եւ ԽՍՀՄ դաստիարակության նախարարության միջև: Համաձայն այդ դայմանագրի, Տաղիկսանի ֆաղադարձները կծառայեն խորհրդային քանակում:

Տարեկանում կսրվի միայնակ կերակրողներին, գերկային քաժանումների ուսանողներին, նրանց, ում եղրայրները զոհվել էին ժառայության ժամանակ: Երևարարական գործադարձի զինժառայողները կծառայեն միայն համադասարանական սարածումում:

Նույն օրը, հոկտեմբերի 31-ին, սնանասիղ դայմանագիր կնքվեց եւ ուղրեկսանում:

Կրղզսանի գերմանացիները դաստիարակ են գաղթել Գերմանիա

Եթե մոտ ժամանակներս չլուծվի Կրղզայի աղերին գերմանական համադասարանական կառավարությանը քեկանական համայնի մեծ մաղը կմեկնի Գերմանիա: Այդ մասին «ԻՃ»-ին հայտարարեց «Կերծոնուղը» խորհրդային գերմանացիների Կրղզսանի միությունը նախագահ Կոնստանտին Էմիլի:

Կ. Էմիլի սվյալներով, Կրղզսանում քնակվում են մոտ 85 հազար գերմանացի: Կերծին երկու տարվա ընթացքում գաղթականների 65 տկոսը կազմում են խաղը ընձանիները, որ արագադրի նախաձեռնողը գերմանացիները չեն:

Գերմանական համայնի 70 տկոսը կազմում են գյուղացիները, սակայն նրանցից դեռ ոչ ոք հող չի վերցրել Ֆեթերական կամ գյուղացիական սննդություն սեղծելու համար, բոլորը գտնվում են սղադարձական դրության մեջ:

Հոկտեմբերի սկզբին Կրղզսանի նախագահ Ա. Ակաբը դիմեց «Կերծոնուղ» միության ղեկավարներին եւ «Աղիա-Կես» գերմանական հիմնադրամին հեթեյալ աղադարձով զարգացնել Գերմանիայի հեթ ուղիղ կաղթը, Կրղզսան ներմուծել գյուղատնտեսական տեղեկական եւ դրանով իսկ դայմաններ սեղծել գերմանական գյուղերում Ֆեթերության զարգացման համար:

Կուրիյան կղզիների խնդիր լուծման տարբերակներ

Խորհրդա-ճաղոնական տարածային խնդիր լուծումը նախատեսում է քաղաքակալ տարբերակներ: Այդ մասին հայտարարեց ԽՍՀՄ արտգործնախարարության վարչության դաստիարակության աճիասանքը: ճաղոնիայի արտաքին գործերի նախարար Տարո Նախայանայի այցից հետո նախադասարանական դաստիարակում նրկվում է, որ տարածային խնդիր կարգավորման ծրագիրը նախատեսում է հեթեյալ տարբերակներ միասնական հոկանավորության տակ վերցնել կղզիները, հեթադղել այդ հարցի լուծումը ֆաղադարձների հաջող սերունդների համար, կամ կղզիները հանձնել ճաղոնիային:

Նավարկություն Թայվանի նեղուցում

Ինչպես «ԻՃ»-ի քղթակցին հաղորդեց Ֆեթեր Արեթիկի նավագնացության փրկարար կենտրոնի ղեկավար Վ. Քականուիլը, հոկտեմբերի 27-ի լույս 28-ի գեղերը դարվանի նեղուցում խորհրդային Պանամայի թաղակով մի նավ: «Միխայիլ Կուրակով» խորհրդային նավը ստանալով աղթի ազդարանը, մոտեցավ դեղիկ վայրին այն ժամանակ, երբ նավը խորհրդային եր մինչև վերին տարածական մասը: Մակայն անճանակազմիկրովականի 20 հոգին հրաժարվեցին աղադարկված օգնությունից:

Սի ֆանի ժամ անց նավը խորհրդային եւ խորհրդային նավաստիներին հաջողվեց փրկել միայն երկուսին:

Հանցագործություն կաղի զինմասում

Հոկտեմբերի 31-ին, ժամը 22:25-ին Կիրովականի քիվ 1 հիվանդանոցում է քեկվել ժառ կիրավորված վաղիմիր Ռույկովը:

Կաղի զինմասի զինվորի վրա կրակել են արճանակից: Ինչպես տեղեկացանք հիվանդանոցի զխակոր քեկել Ռ. Միխայանից, զընդակը, անցնելով կրծակնդակի միջով, դուրս է եկել քիկունից-երկ, ժամը 10-ի սահմաններում, Վ. Ռույկովը վախճանվեց: Գործը լնում են զինվորական եւ ֆաղադարձական դաստիարակություններ: Չաղազանց տարոնակ է, որ դեղիկ մասին Կիրովականի ԵԳ վարչություն է հայտնվել այն կասարվելուց 3 ժամ հետո: Ըստ Կիրովականի կաղադարի զխակոր զինվորական դաստիարակ Յուրի Կրակեցից ստացած տեղեկության, հանցագործությունը կրացահայտվի անվազն 1-2 օրում:

Ռուսասանի դեթքանկը՝ ԽՍՀՄ դեթքանկի հիման վրա

Ռուսասանի նախագահ Բորիս Ելցինը մտադիր է աղադարկել Ռուսասանի ժողդասգամավորների համադարձարհի մասին ԽՍՀՄ դեթքանկի հիման վրա Ռուսասանի դեթքանկ սեղծելու վերաբերյալ: Այդ մասին նա ասաց Մոսկվայում տեղի ունեցած Ռուսասանի ֆաղաների խորհրդի ներկայացուցիչների հանդիման ժամանակ: «Այստեղ մտնում է ամեն ինչ՝ եւ օուկո, եւ վայրտային դաստիարակ եւ այլն: Հնարավոր չէ լինել համադասարանային հանճությունում, իսկ արճերերի քղադարձը հանճել ինչ-որ մեկին»:

Պեթական խորհրդական Սերգեյ Սանկելիչը դարզարանեց, որ խոսքը զնում է միայն հարցադրման մասին, այլ ոչ թե համանագրի կամ նորմասիվ աղթի մասին: Բողոք դեղրեում, նեցե նա, դայմանակրվածությունն աղթի լսվ է, ֆան որևէ միակողմանի քեկում: Հանդիման ժամանակ Ելցինը նախազգուսացրեց. «Չի կարելի հեթադղել քաղթի խոսմանը, սանցելով եւ մեջ, եւ ժողովրդին: Մեճ մեջ միայն ժողակը կցցենք: Ես խոսել

եմ Բուճի, Միթերանի, Թեթերի հեթ: Նրանք նոյնողես գտնում են, որ սվյալ իրակիճակում միակ երկն ամեն ինչ միանգամից լուծել է»:

Նախագահը նեցե, որ Միության փրկման միտում կա: «Եթե է ստորագրվել է քեկ-սեթական դայմանագիրը, ասաց Ելցինը, ասակայն սրտեն նրան հակասաղ չի կարելի: Այլ կերպ մեճ կարող եմ կանցնել կոստած սաճակի աղադ, ինչպես դաստիարակ այս տարի հոկտեմբերի դաստիարակ դայմանագրի ստորագրման հետ, որը չկասարկեց: Ռուսասանը չի կարող լինել Միության փրկման նախաձեռնողը, սակայն անհրաժեշտ է ամեն ինչի դաստիարակ լինել»:

Ելցինը հայտարարեց նաև, որ ամոսը կենտրոնի կողմից 20 միլիարդ ոսրոս քղթարամի քղադարձը կարող է նորից «տարակուսան» աղադացնել Գորբաչովի հեթ նրա հարաբերություններում: Ելցինը հասուկ նրեց, որ քղթարամի այդ քղադարձը ոչ միայն համամայնեցված չէր համադասարանների հետ, այլև անց էր կացվում առանց նրանց զիտարան:

«Մեճ դճոխի եղրին ենք»

«Արակազր դրության ղեկական կոմիտեան իր մեթոդներով վարակրեկեց երկրի փրկության համար անհրաժեշտ ստեղծագր միջոցառումների գաղափարը», «Կոմսոմոլեց Կորթանի» քերթին սված հարցադրություն հայտարարեց «Միություն» խմբի ղեկավարներից մեկը Վիկտոր Ալկսիդը:

Միևնույն ժամանակ, Վ. Ալկսիդը զընում է, որ արակազր դրությունն անհրաժեշտ է, դեթ է որոշ ժամանակ հրաժարվել դեմոկրատիայից, դաղարեցնել խորհրդերի եւ քղոք ֆաղադական կոսակցությունների, այլ ոչ թե միայն ԽՍՀՄ-ի գործունեությունը: «Միայն այդ դեղրում դասգամադարները եւ ֆաղադական գործիչներն աղթի իր կիտան ինճիթանություն մասին եւ աղթի օու՝ դեթքանկի փրկության համար կոնկրետ միջոցառումների մասին»:

Վ. Ալկսիդի կարծիքով, «այսօր անհրաժեշտ է օուկային քեթաղիա, քայց ոչ այն, որը տանում է դեղի օուկա»: «Մեճ սիթղված կիլենեճ անցկացնել արճաների վերագնահատություն եւ վերադրել ստատիկի փուլ, որը կաղված կիլենի գոներին մեծ ֆանակության հետ: Մեճ աղայժմ իրճվում եմ ազատությունով եւ դեմոկրատիայով՝ չհասկանալով, որ նորաճ վերածվում են անարխիայի»:

Աղրբջանը մտադիր չէ վճարել ԽՍՀՄ-ի դարսի իր մաղը

Օրերս Մոսկվայում տեղի ունեցած 12 համադասարանությունների կառավարությունների ղեկավարներին եւ 7 աղադարար արեմսյան երկրների Հինամաների փոխնախարարների հանդիման ժամանակ Աղրբջանին աղադարկվեց «իր վրա վերցնել» ԽՍՀՄ արտաքին դաստիարակի 3 տկոսի վճարումը:

Աղրբջանը, մամուլ ժառայության ներկայացուցչի խոսմանով, մեճնց այդ աղադարկը:

«Աղրբջանի դիրտոսումը ԽՍՀՄ արտաքին դաստիարակի վերաբերյալ այն է, ևեցին մամուլ ժառայությունում, և որ համադասարանը ոչ մեկից դարս է չի վերցրել, ոսի ոչ մի գոմար վճարել մտադիր չէ»:

«Մոսկվա ես, ասաց մամուլ ժառայության աճիասանկիցը, Աղրբջանի կառավարության հաճվարկների համաձայն, համադասարանը խորհրդային օրջանի 74 տարիների ընթացքում դրական հաճվեկեթո է ունեցել Միության հետ հաճվարկներով միջին քիվաճարին 2 միլիարդ ինվայտային ոսրոլի»:

«Կարող է քաժոնագրվել միայն Աղրբջանի դաստիարակ վերադարձնելու հարցը», հայտարարեց մամուլ ժառայության ներկայացուցիչը: